

УДК 621.771

Матюхін А.Ю.¹, Лізогубов Д.В.²

¹ канд. техн. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. Мз-819м НУ «Запорізька політехніка»

АНАЛІЗ БРАКУ ПРИ ВИРОБНИЦТВІ СОРТОВОГО ПРОКАТУ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОДОЛАННЯ

При виробництві сортового прокату неминує виникають дефекти поверхні сталі, що прокатується. Найбільш часто виникають наведені нижче (відповідно до ГОСТ 21014-88)

1. Розкатне забруднення – дефект поверхні, що представляє собою витягнуте в напрямку деформації розкатне поверхнєве забруднення злитка або литої заготовки шлаком, вогнетривом, теплоізоляційною сумішшю.

2. Розкатна скоринка – дефект поверхні, що представляє собою часткове відшарування або розрив металу, що утворився в результаті розкочування

загорнувшись скоринкою, що були на поверхні злитка або литої заготовки і представляють собою окислений метал, що супроводжується накопиченням неметалічних включень складного складу.

3. Волосовина – дефект у вигляді ниткоподібних порожнин в деталі, що утворилися при деформації наявних в ньому неметалевих включень.

4. Розкатна тріщина – дефект поверхні, що представляє собою розрив металу, що утворився при розкаті поздовжньої або поперечної тріщини злитка або литої заготовки.

5. Ус – дефект поверхні, що представляє собою поздовжній виступ з одного або двох діаметрально протилежних сторін прутка, що утворився в наслідок неправильної подачі металу в калібр, переповнення калібрів або неправильного налагоджування валків і привалкової арматури.

6. Підріз – дефект поверхні у вигляді поздовжнього поглиблення, розташованого по всій довжині або на окремих ділянках поверхні прокату і утворився в результаті неправильного налагоджування привалкової арматури або одностороннього перекриття калібру.

7. Закат – дефект поверхні, що представляє собою прикатаний поздовжній виступ, що утворився в результаті зачучування вуса, підрізу, грубих слідів зачистки і глибоких ризок.

8. Вкатана окалина – дефект поверхні у вигляді вкраплень залишків окалини, що була втиснута в поверхню металу при деформації.

9. Раковини від окалини – дефект поверхні у вигляді окремих заглиблень, частково витягнутих уздовж напрямку прокатки, що утворюються при витравленні і випаданні вкатої окалини.

10. Залишки окалини – дефект поверхні, що представляє собою ділянки поверхні, покриті окалиною, що залишаються після механічної обробки.

11. Зморшки – дефекти поверхні у вигляді групи поздовжніх заглиблень і виступів, розташованих, в основному, по всій довжині розкату, переважно в зоні, відповідної роз'єму валків, і утворених при підвищених обтисненнях бічних граней.

Таким чином виробництво дорогих марок сталі і сплавів супроводжується появою різноманітних дефектів у тому числі дефектів пов'язаних з окалиною, отриманої в процесі нагрівання металу і вторинної окалини. Низька якість поверхні призводить до того, що при виробництві доводиться видаляти поверхневий шар металу обдиранням або шліфуванням. З 3000 т підшипникової сталі, що виготовляється, за місяць необхідно відправляти на механічну обробку 150 т. У відхід йде велика кількість дорогого металу, через що завод зазнає величезних матеріальних втрат. Зменшення механічної обробки готового прокату є однією з нагальних проблем виробництва в умовах заводу ПрАТ «Дніпрспецсталь».

Для поліпшення якості прокату дорогих сталей і сплавів пропонується використовувати перший і другий прохід в обтискній кліті для розпушування окалини з невеликими ступенями обтиснень (до 5%), і кантуванням між ними. Ці проходи використовуються як пластична деформація в окалиноломачі, що дозволяє уникнути негативний вплив окалини на якість поверхні чистового прокату.

Нова технологія передбачає застосування гідрозбиву окалини на додаток окалиноломача. Гідрозбив окалини відбувається безпосередньо після першого проходу і після другого з попередньої кантуванням прокату на 90°. Застосування нової схеми прокатування і технології видалення окалини з поверхні металу дозволить скоротити обсяг дорогого металу, що потребує подальшої механічної обробки, на 60 т щомісяця.